

نقش اعتقاد به مهدویت در اقتدار و عزت جامعه در بیانات رهبری

زهرا سادات هاشمی^۱

چکیده

اعتقاد به مهدویت در دین اسلام به معنای پایان دوره فروپاشی و شکست اخلاقی و سیاسی بشریت و ظهور یک فرد الهی است که عالمی در انتظار آن به سر می برد. اعتقاد به مهدویت منجر به اقتدار و عزت در جامعه می شود و اقتدار و عزت به مولفه هایی نظیر اقتدار و عزت سیاسی، اقتدار و عزت اقتصادی، اقتدار و عزت فرهنگی و اقتدار و عزت نظامی تقسیم می شود. اعتقاد به مهدویت در افزایش اقتدار و عزت سیاسی نهاد های مختلف از جمله حکومت ها و دولت ها می شود و در نتیجه در این جامعه افراد برای رسیدن به اهدافی مانند عدالت، دینداری و آرامش جهانی تلاش بیشتری می کنند. جامعه ای که بینش مهدوی را سرلوحه خود قرار می دهد برای رسیدن به اقتدار و عزت اقتصادی مولفه هایی نظیر: تلاش برای رفاه اقتصادی، فساد ستیزی، مبارزه با نظام سلطه در رسیدن به دیپلماسی پویا را سرلوحه کار خود قرار می دهد و علاوه بر آن اندیشه مهدویت موجب می شود که جامعه در فرهنگ خود که مبتنی بر ارزش های الهی متکی بر تفکر و تعقل به همراه اخلاق و عمل صالح است در مواجهه با فرهنگ ها هیچگاه احساس ضعف نکند و در آخر اقتدار و عزت نظامی در جامعه مهدوی زمانی حاصل می شود که نیروهای نظامی یک کشور روحیه جهاد، شهادت طلبی و ولایتمداری را در خود تقویت کند و سیستم دفاعی آن ها دفاع باشد نه حمله و تعرض به دیگر کشور ها

واژگان کلیدی

مهدویت، اعتقاد، اعتقاد به مهدویت، اقتدار و عزت جامعه

مقدمه

نقش اعتقاد به مهدویت در اقتدار و عزت جامعه چیست؟

طلبه سطح دو حوزه علمیه حضرت عبدالعظیم حسنی (ع)

Sadathashemi207@gmail.com

اعتقاد به مهدویت در فرهنگ و تاریخ ایران و جامعه شیعی، یکی از مهمترین ارزش‌هاست که بر اساس آن افراد به نیت انجام وظایف خود و همچنین حفظ اخلاقیات و ارزش‌های اسلامی به سمت اهداف بلند پروازی به سوی عزت و رفاه اجتماعی حرکت می‌کنند.

باور به مهدویت در فرهنگ ایرانی از دیرباز وجود داشته و به عنوان یکی از اصول اسلامی قرار دارد. باور به مهدویت نه تنها در تحمل سختی‌ها و زحمات زندگی کمک می‌کند بلکه انگیزه بخشی برای انجام کارهای مفید است. اعتقاد به مهدویت به عنوان یکی از ارکان اسلامی، کمک می‌کند تا انسان در برابر موانع و دشواری‌ها قوی بماند و به دنبال حقیقت و انصاف باشد.

بنابراین، پرداختن به نقش اعتقاد به مهدویت در اقتدار و عزت جامعه، می‌تواند بسیار مفید باشد. به طور کلی، اعتقادات و باورهای فرهنگی و مذهبی افراد در قالب شخصیت و هویت آن‌ها تاثیر بسزایی در رفتارها، اخلاقیات و ارزش‌های آن‌ها دارند که در نتیجه به تقویت اقتدار و عزت جامعه کمک می‌کنند، که این اقتدار و عزت خود به اقتدار و عزت سیاسی، اقتدار و عزت اقتصادی، اقتدار و عزت فرهنگی و اقتدار و عزت نظامی تقسیم می‌شود که در ادامه به نقش مهدویت در این مولفه‌ها پرداخته می‌شود.

با بررسی‌های انجام شده در سایت‌های اینترنتی نظیر نورمگز، علم‌نت و ... اگرچه مقاله‌هایی در خصوص مهدویت نگاشته شده^۱ مانند مقاله تاثیر اعتقاد به مهدویت در اصلاح فرد از دیدگاه قرآن به قلم خانم سیمین صمیمی که نویسنده در این مقاله به جایگاه اصلاحگر علم بشریت و آثار تربیتی آن پرداخته است و یا مقاله نگاشته شده تحت عنوان کارکرد های اجتماعی اعتقاد به مهدویت توسط آقای محمود ملکی راد که در آن نویسنده به یکی از کارکرد های اعتقاد به مهدویت که کارکرد های اجتماعی می‌باشد پرداخته است وجه تمایز مقالات ذکر شده با مقاله فوق در این است که نویسنده اعتقاد به مهدویت را در تمامی مولفه های اقتدار جامعه اعم از سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و نظامی بررسی کرده و بیانات رهبری را نیز در این مولفه‌ها ذکر کرده است. این مقاله با روش توصیفی گردآوری شده است.

۱. صمیمی، سیمین، اعتقاد به مهدویت،

ملکی راد، محمود، کارکرد های اجتماعی اعتقاد به مهدویت

مفهوم شناسی

اعتقاد

اعتقاد [اِ تِ] (ع مص، اِ) باور داشتن. عقیده داشتن. یقین داشتن. گرویدن. ایمان آوردن. رأی. قول. نظر. دین. ایمان. عقیده. یقین. ^۱در اصطلاح اعتقاد باور قلبی می باشد. این عنوان به مناسبت در باب طهارت و زکات آمده است. ^۲

مهدویت

مهدویت. [مَ دَوِ یَ] (ع مص جعلی، اِ مص) مهدی (امام منتظر) بودن. طبق معتقدات مذهب شیعه امامی و نیز برطبق روایات بسیاری که در کتابهای اهل سنت و جماعت آمده است، در آخرالزمان مهدی از آل محمد ظهور خواهد کرد. در میان احادیث نبوی، این حدیث دیده می شود که «اگر فقط یک روز از عمر دنیا باقی بماند، خداوند تعالی آن روز را به درازا خواهد کشاند تا اینکه از من یا خاندان من مردی پیدا شود که جهان را پر از داد کند، همچنانکه از جور پر بود». برابر روایات شیعی و نیز برطبق روایت هائی از اهل تسنن، این مهدی از نسل علی بن ابی طالب است و در آخرالزمان ظهور خواهد کرد (رجوع شود به مهدی موعود) ^۳

اقتدار

توانایی و قدرت. قوت و زور. جاه و جلال. توانایی قادر و قوی. در اصطلاح اقتدار به معنای اقتدار [اِ تِ] آن است که سخنگو معنی واحد را به چندین صورت ایراد کند تا توانایی و نیروی خود را در سخنرانی و ترکیب الفاظ و ریختن الفاظ در قالبهای معانی و اغراض بنمایاند.

۱. دهخدا، ج ۱، ص ۱۸۰

۲. فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت علیه السلام، ج ۱، ص ۵۶۵

۳. فرهنگ دهخدا، ج ۲، ص ۲۸۶۹

عزت

عزت [عِزُّ زَ] (عِصْ) عظمت. بزرگواری. ارجمندی. ارج. سرافرازی. کمیابی. بی‌همتایی. دیریابی. دشواریابی. ندرت. حمیت جاهلیت. از نام‌های باری تعالی .

رابطه بین اقتدار و عزت

رابطه بین اقتدار و عزت به دو صورت ممکن است

۱. در بعضی موارد، اقتدار می‌تواند منجر به افزایش عزت و احترام مردم نسبت به شخص یا سازمانی شود. به بیان دیگر، اگر کسی در جامعه دارای اقتدار باشد، ممکن است مردم برای او احترام و عزت بیشتری قائل شوند. در این حالت، اقتدار و عزت به هم مرتبط خواهند بود.

۲. در برخی موارد، عزت ممکن است منجر به افزایش اقتدار شخص یا سازمانی شود. به بیان دیگر، اگر کسی در جامعه دارای عزت و احترام بیشتر باشد، ممکن است این موضوع به افزایش اقتدار و افزایش توانایی در کنترل و مدیریت امور مربوط به آن شخص یا سازمانی منجر شود. در این حالت، عزت و اقتدار به هم مرتبط خواهند بود بنابراین، اقتدار و عزت به دو صورت مختلف با یکدیگر مرتبط هستند و ممکن است در برخی موارد در کنار یکدیگر به کار روند.

رهبر معظم انقلاب اسلامی، امام خامنه ای ، در بسیاری از سخنرانی‌ها و بیاناتش به رابطه بین اقتدار و عزت پرداخته است. ایشان بارها تأکید کرده‌اند که "اقتدار نه تنها مبتنی بر عزت و شأن است، بلکه شرط لازم برای حفظ عزت و شأن است."

به عبارت دیگر، اقتدار و عزت دو جنبه از یک واقعیت هستند که به هم پیوسته‌اند و می‌توانند با تقویت هم‌دیگر، حفظ شوند از دید مقام معظم رهبری ، عزت ملی و فردی شخص به شخص با هم پیوند دارند و از همین رو از اهمیت بسیاری برخوردارند. ایشان بارها تأکید کرده‌اند که برای حفظ عزت، کشور هم باید توانمند، مقاوم باشیم و هم دارای اقتدار. به عبارت دیگر، باید همزمان به تقویت عزت کشور و عزت فردی افراد تلاش کرد تا بتوانیم اقتدار خود را حفظ کنیم و به نوعی دوستان و دشمنان را پاسخگوی خود کنیم. از دید ایشان ، اقتدار و عزت به هم دست داده‌اند و همزمان با یکدیگر به حفظ شأن و جایگاه کشور و افراد کمک می‌کنند .

عزت به معنای ساخت مستحکم درونی یک فرد با یک جامعه است که او را در مقابله با دشمن ، در مقابله با موانع دارای اقتدار می کند و بر چالش ها اقتدار می بخشد.^۱ بنابراین رابطه بین عزت و اقتدار بدین گونه است که این عزتمندی است که منجر به اقتدار می شود.

انواع اقتدار و عزت

الف) اقتدار و عزت سیاسی

ب) اقتدار و عزت اقتصادی

ج) اقتدار و عزت فرهنگی

د) اقتدار و عزت نظامی

اقتدار و عزت سیاسی

اقتدار و عزت سیاسی به معنای قدرت و احترامی است که یک کشور یا حکومت در نظر سایر کشورها و جوامع جهانی دارد. این قدرت و احترام بر اساس عملکرد، سیاستها و تصمیمات این کشور یا حکومت شکل می گیرد.

اقتدار سیاسی به صورت مستقیم با قدرت نظامی و اقتصادی یک کشور مرتبط است و همچنین با قدرت فرهنگی، تاریخی و جغرافیایی آن کشور نیز تفاوت دیگری دارد از سوی دیگر، عزت سیاسی بر اساس احترام و تعیین مسئولیت های یک کشور در جامعه جهانی شکل می گیرد. این عزت سیاسی بر پایه انجام تعهدات بین المللی، رعایت حقوق بشر، حفظ صلح و امنیت جهانی و همچنین رفتار منصفانه و مطابق با اصول اخلاقی بین المللی استوار است ، بنابراین، اقتدار و عزت سیاسی یک کشور یا حکومت به عوامل متعددی بستگی دارد که از جمله آنها می توان به نظام های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی، حقوق بشر و احترام به قانون، تعهدات بین المللی، رفتار منصفانه در روابط بین المللی و ... اشاره کرد .

۱. دهخدا، ج ۲، ص ۱۹۸۴

۲. بیانات رهبری ۱۳۹۱/۰۳/۱۴ مراسم بیست سومین سالگرد رحلت امام خمینی (ره)

در این نوع جوامع، اگرچه ممکن است برخی افراد به دنبال سود به هر قیمتی باشند اما هدف کلی جامعه باید خدمت به انسانیت و بهبود وضعیت جامعه باشد. به عنوان مثال، در حوزه تولید و توزیع کالاها و خدمات، باید به نحوی عمل شود که افراد با همکاری و تعاون، منافع جامعه را به دست آورند و تلاش کنند تا هیچ فردی به دلیل محدودیت‌های مالی قادر به دسترسی به نیازهای اساسی خود نباشد. به علاوه، جوامعی که به مهدویت اعتقاد دارند، به پایبندی به اصول دینی و اخلاقی تأکید می‌کنند و سعی می‌کنند تا با ایجاد فضایی پاک و صادق، اعتماد به نفس و روحیه دوستی و همکاری را در جامعه ترویج دهند. این امر باعث می‌شود که افراد از انجام کارهای نامطلوب، مانند فساد و فروش داخلی و خارجی به قیمت پایین و... خودداری کنند و به جای آن، به دنبال راه حل‌های عادلانه و برای همه مفید باشند، در نهایت، باید گفت که جوامعی که به مهدویت اعتقاد دارند، در اقتصاد خود به منظور رسیدن به عدالت اجتماعی، تقویت سیستم قانونی، آموزش‌های اخلاقی و جلوگیری از فساد در تمامی حوزه‌های اقتصادی و اجتماعی، تلاش می‌کنند.

امام خامنه‌ای در بسیاری از بیانات و نظرات خود، به اهمیت اعتقاد به مهدویت و تأثیر آن در اقتصاد و عزت اقتصادی کشور اشاره کرده است. به طور کلی، امام خامنه‌ای معتقد بوده که اعتقاد به مهدویت و پیروی از اصول و مبانی اسلامی می‌تواند راهکار مناسبی برای حل بسیاری از مشکلات اقتصادی و سیاسی کشور باشد یکی از موضوعاتی که امام خامنه‌ای در بحث اقتصادی مطرح می‌کند، رابطه صحیح بین اقتصاد و اخلاق است.^۱ به عقیده ایشان، اقتصادی که بر پایه اخلاق و عدالت بنا شده باشد می‌تواند رشد و توسعه پایداری داشته باشد.

در این راستا، امام خامنه‌ای بیشتر به مفهوم "اقتصاد اسلامی" تأکید می‌کنند و بر این باورند که تسلط به اصول اقتصادی اسلامی، می‌تواند به برکت و رشد اقتصادی کشور منجر شود.^۲

به طور مخصوص، اعتقاد به مهدویت در بیانات امام خامنه‌ای به عنوان یکی از عواملی مورد تأکید قرار می‌گیرد که می‌تواند به افزایش عزت و اقتدار اقتصادی کشور کمک کند. به عقیده ایشان، مهدی موعود

۱. بیانات رهبری، ۱۴۰۰/۱۱/۱۰ دیدار با فعالان اقتصادی

۲. بیانات رهبری، ۱۳۸۰/۰۲/۲۸، نماز جمعه تهران

با حضور خود، امور اجتماعی و سیاسی را بهبود خواهد بخشید و به دلیل اینکه اقتصاد نیز جزء این امور است، حضور او می‌تواند برای اقتصاد کشور مؤثر باشد.

امام خامنه‌ای نیز به تأیید این موضوع پرداخته و بیان کرده است که اعتقاد به مهدویت می‌تواند به عنوان یکی از عواملی که افراد را به همدیگر نزدیک می‌کند در افزایش عزت و اقتدار اقتصادی کشور مؤثر باشد.

نقش اعتقاد به مهدویت در اقتدار و عزت فرهنگی

اعتقاد به مهدویت در فرهنگ اسلامی و شیعی، به عنوان یکی از مهمترین اصول دینی محسوب می‌شود. باور به ظهور امام زمان (عج) به عنوان نجات‌بخش بشریت و حقیقتی که هر لحظه می‌تواند رخ دهد، باعث ایجاد امید و انگیزه در بین اعضای جامعه شده است.

اعتقاد به مهدویت به عنوان پاسخی به مشکلات زمانها و به عنوان عاملی برای تحقق عدالت، سعادت و خوشبختی جامعه، نقش بسیار مهمی در اقتدار و عزت فرهنگی دارد. و افزون بر آن اعتقاد به مهدویت به جامعه این امید را می‌دهد که در صورت انجام اعمال صالحه و انتظار فرج، به موفقیت و سعادت در دنیا و آخرت دست خواهند یافت به علاوه، مفاهیمی همچون توکل بر خداوند، اعتماد به پروردگار و تکیه بر آن حضرت، در برابر چالش‌های زندگی و مشکلات روزمره نیز به عنوان عواملی برای تقویت اعتماد به نفس و افزایش اعتقاد به مهدویت و بازگشت امور به دست خداوند در جامعه شناخته شده است به طور کلی، اعتقاد به مهدویت در فرهنگ شیعی و اسلامی، به عنوان یکی از اصول مهم دینی، بر تقویت اعتماد به نفس، ایجاد امید و ایجاد فرهنگی مبتنی بر عدالت و سعادت در جامعه تأثیر قابل توجهی دارد. امام خامنه‌ای در این خصوص

می‌فرمایند: فرهنگ یک ملت، همچون ذره‌های الماس است که در طول قرون شکل می‌گیرد و استحکام پیدا می‌کند و در عنصر یکایک افراد ملت متجلی است^۱.

نقش اعتقاد به مهدویت در اقتدار و عزت نظامی

۱. بیانات رهبری، روز ملی مبارزه با استکبار، ۱۱/۰۸/۱۳۸۳

باور به مهدویت در فرهنگ اسلامی و نظامی بسیار مهم است. این باور در قرآن به صورت ضمنی ذکر شده است و از زمان پیامبر اسلام، مورد توجه قرار گرفته است. اعتقاد به مهدی، به عنوان فردی که در آینده نزدیک ظهور خواهد کرد و تمام عدالت را برقرار خواهد کرد برای جامعه اسلامی اهمیت زیادی دارد. این باور باعث می‌شود که اعضای جامعه خصوصاً نیروهای نظامی، امیدوار و پیشرفته باشند و در برابر چالش‌ها و تهدیدها به دلایلی همچون اعتقاد به حضور فردی توانمند، بهترین تلاش خود را ارائه دهند. همچنین اعتقاد به مهدویت به هنگام مواجهه با شرایط سخت مثل جنگ باعث ایجاد اراده قوی در فرد و افزایش اعتماد به نفس او می‌گردد. در کل باور به مهدویت در اقتدار و عزت نظامی بسیار مهم است و باعث می‌شود که اعضای جامعه، خصوصاً نیروهای نظامی، تلاش خود را برای حفظ و دفاع از ارزش‌ها و ایده‌های اسلامی، با اعتماد به نفس و امیدواری بیشتری انجام دهند.

نتیجه گیری

اقتدار و عزت "اقتدار" به معنای قدرت و توانایی کنترل یک سیستم، ارگانیزاسیون، جامعه و غیره است. این عبارت بیشتر به مفهوم قدرت دولت، نظام حاکمیتی و نهادهای قانونی استفاده می‌شود.

"عزت" به معنای احترام و شایستگی است. این عبارت بیشتر به مفهوم احترام به فرد، خانواده، جامعه و ملت استفاده می‌شود.

بین اقتدار و عزت رابطه مستقیم وجود دارد یعنی اقتدار و عزت دو جنبه از یک واقعیت هستند که به هم پیوسته اند و با تقویت هم حفظ می‌شوند.

اقتدار و عزت داری مولفه‌هایی نظیر: اقتدار و عزت سیاسی، اقتدار و عزت اقتصادی، اقتدار و عزت فرهنگی و اقتدار و عزت نظامی می‌باشد و اعتقاد به مهدویت نقش بسزایی در رسیدن جامعه به اقتدار در هر کدام از حیطه‌های مذکور دارد. جامعه مهدوی یا جامعه‌ای که اعتقاد به مهدویت دارد به دنبال برقراری عدالت و اصلاح ظلم و فساد است. این جامعه به منظور افزایش قدرت و تأثیرگذاری، تلاش می‌کند تا این اصول مهم را به عنوان پایه و بنیان خود قرار دهد. اعتقاد به مهدویت موجب می‌شود که افراد به دنبال پیشرفت اقتصادی و فراهم کردن شرایط مساعد برای ظهور حضرت مهدی باشند. به عنوان مثال، مؤمنان به این اعتقاد هستند که حضرت مهدی برای تأسیس یک جامعه عادلانه و پایدار

در جهان، به نیروی انسانی و منابع اقتصادی قوی نیاز دارد. در نتیجه، برای رسیدن به این هدف، آن‌ها سعی می‌کنند از منابع اقتصادی خود به بهترین نحو استفاده کنند و در زمینه‌های مختلف از جمله صنعت، کشاورزی و خدمات به دنبال پیشرفت باشند.

باور به مهدویت به عنوان یکی از اصول دینی، عملکرد مثبت بر روی فرهنگ و سنت‌های جامعه دارد؛ زیرا فرهنگ یک جامعه بر پایه اعتقادات دینی و فرهنگی تشکیل می‌شود و باور به مهدی، یکی از اصول مهم دینی است که می‌تواند به تقویت و تقویت اعتقادات و سنت‌های جامعه کمک کند. نقش دیگر باور به مهدی، در تقویت نظام نظامی یک کشور است. باور به مهدی، در جامعه‌هایی که به صورت قطعی در این باور هستند، به عنوان یکی از اصول دینی، می‌تواند به تقویت اراده‌ی شهروندان برای دفاع از کشور و مقابله با تهدیدات خارجی کمک کند. همچنین می‌تواند به نیروهای نظامی ارادت بیشتری به وظیفه خود و امید بیشتری به آینده‌ی کشور و جامعه خود بخشد. به طور کلی، باور به مهدویت به عنوان یکی از اصول دینی در بسیاری از فرهنگ‌ها و مذاهب، تأثیر بسیاری بر روی اقتدار و عزت سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و نظامی یک جامعه دارد.

منابع

- قرآن

۲- افشار شیرازی، احمد، دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران،

چاپ ۲۱، سال ۱۳۷۷

۳- رشید زاده فتح الله، ((تحکیم قدرت و اقتدار نظام جمهوری اسلامی ایران))، انتشارات مدیریت نظامی شماره: ۳۳، سال چاپ ۸۸

۴- سنچولی دوستعلی، ابویسانی ملیحه، ((نقش اقتدار سیاسی در شکوفایی تمدن اسلامی))، انتشارات تحقیقات بنیادین علوم انسانی، شماره: ۳، سال چاپ: ۹۷

۵- شیرازی حسن، مرادیان محسن، ((بررسی میزان تاثیر هر یک از عوامل محسوس قدرت در شکل گیری قدرت نظامی))، انتشارات سیاست دفاعی، شماره ۷۲، سال چاپ: ۹۷

- ۶- صمیمی سیمین ، ((تاثیر اعتقاد به مهدویت در اصلاح فرد از دیدگاه قرآن و حدیث)) ، انتشارات بینات ، شماره ۸۳ ، سال چاپ : ۹۳
- ۷- صالح مرادی علیرضا، علیزاده محمد جواد، ((نقش اقتدار فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در مقابله با تهاجم فرهنگی از منظر امام خامنه ای)) ، انتشارات امنیت پژوهشی ، شماره ۳۸ ، سال چاپ: ۹۱
- ۸- صدری فر نبی الله ، مولوی محمد ، ((مولفه های عزت و اقتدار فرهنگی در نهادینه شدن سبک زندگی)) ، انتشارات پژوهش های اسلام ، شماره ۱۱۲ ، سال چاپ : ۹۶
- ۹- صیدی مهدی ، عرفانی سهراب ، کرم زاده اسماعیل ، نبوی سید مرتضی ، ((الگو راهبردی اقتدار اقتصادی جمهوری اسلامی ایران در چهارچوب کلی سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی)) ، انتشارات امنیت ملی ، شماره ۲۸ ، سال چاپ : ۹۷
- ۱۰- عین القضاتی علیرضا ، ((مفهوم شناسی و رویکرد های امنیت نظامی جمهوری اسلامی ایران بر اساس گفتمان فرماندهی معظم کل قوا)) ، انتشارات دانش امنیت ، شماره ۱۲ ، سال چاپ : ۹۶
- نفیسی علی اکبر ، فرهنگ نفیسی ، انتشارات خیام ، سال چاپ : ۱۱۸۵
- ۱۲- فرزندی عباسعلی، ((تبیین بعد سیاسی اندیشه دفاعی _ امنیتی مهدویت))، انتشارات نشر علم، سال چاپ ۱۴۰۰
- ۱۳- ملکی راد محمود ، ((کارکرد های اجتماعی اعتقاد به مهدویت)) ، انتشارات علوم و فرهنگ اسلامی ، شمارگان ۷۵۰ ، سال چاپ : ۹۷
- ۱۴- هاشمی شاهرودی سید محمود ، فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت علیه السلام ، انتشارات مؤسسه دایرة المعارف فقه اسلامی ، سال چاپ : ۸۲